

Bilaga 1

Mervärdesinsatser i Kommunerna

De mervärdesinsatser som överenskommes med respektive kommun kommer att anpassas vad gäller omfattning och inriktning beroende på var slutförvaret kommer att lokaliseras. Utgångspunkten är att den kommun som väljs som etableringsplats för slutförvaret får en mindre andel av mervärdesinsatserna.

Besöksanläggning

SKB har för avsikt att etablera informationsverksamhet i form av besökscentra i båda kommunerna. De skall ha till uppgift att informera om SKB:s verksamhet i stort, slutförvaret, energi och miljö med mera. Besökscentra kan naturligt placeras i den miljö där det kommer att byggas upp ett slutförvar eller annan kärnteknisk anläggning. SKB driver redan idag informationsverksamhet vid sina anläggningar och dessa nya verksamheter ansluter naturligt till det informationsuppdrag dessa har och den infrastruktur som kommer att byggas upp.

Omfattningen av besöksanläggningarna i respektive kommun bestäms dels av till vilken plats slutförvaret lokaliseras, dels av vilka förutsättningar som bedöms finnas i övrigt.

Om SKB väljer att lokalisera slutförvaret till Östhammars kommun kommer SKB och SKB:s ägare att etablera en större besöksanläggning kring kärnteknik, kärnavfall, miljö och energi (energieffektiva lösningar) i Oskarshamns kommun under perioden 2010-2015. SKB kommer också att tillsammans med Oskarshamns kommun utreda möjligheterna att få fler aktörer att – på olika sätt - medverka till etableringen av anläggningen.

Om SKB väljer att lokalisera slutförvaret till Oskarshamns kommun kommer SKB och SKB:s ägare att etablera en större besöksanläggning kring kärnteknik, kärnavfall, miljö och energi (energieffektiva lösningar) i Östhammars kommun under perioden 2010-2015. SKB kommer också att tillsammans med Östhammars kommun utreda möjligheterna att få fler aktörer att – på olika sätt – medverka till etableringen av anläggningen.

Infrastruktur

SKB och SKB:s ägare anser att det är viktigt att infrastrukturen i Kommunerna utvecklas och därigenom bidrar till att vidga arbetsmarknadsregionerna för att underlätta SKB:s och ägarnas framtida rekrytering av arbetskraft i respektive kommun.

Östhammar: SKB och SKB:s ägare har för avsikt att bidra till att förbättra den lokala miljön och infrastrukturen i Östhammars kommun genom att med hög prioritet driva på en utbyggnad av väg 288 Hov-Östhammar, bland annat genom möjlighet till förskottering av Vägverkets investering enligt etablerad praxis. Vidare kan den projekterade farleds-fördjupningen till Hargs hamn samt planerade järnvägsanslutningar bli aktuella för insatser inom ramen för mervärdesinsatser.

Oskarshamn: SKB och SKB:s ägare har samma avsikt avseende Oskarshamns kommun. Exempel på åtgärder i Oskarshamns kommun som kan bli aktuella är medfinansiering av om- och tillbyggnaden av avfarten från riksväg 47 till den södra avfarten från väg E22 och ombyggnad av delen Svalliden-Århult samt anslutande vägar/järnväg till hamnen m m. En förstudie pågår för närvarande gällande standardhöjning av väg 743.

Ytterligare investeringar i infrastruktur och insatser för infrastruktur är avhängigt SKB:s platsval och fördjupade överväganden av behov och möjligheter.

Om Östhammars kommun väljs för slutförvaret kommer SKB att i Oskarshamn finansiellt medverka med ca 150 miljoner kronor till att flytta färjeterminalen till det nya planlagda området inom Verkstaden 18 under period 1, 2010-2015. SKB tillförsäkras samtidigt möjlighet att nyttja lokaler i den nya terminalbyggnaden bland annat som en del i etableringen av den besöksanläggning som redovisas ovan under avsnittet Besöksanläggning. Ytterligare möjligheter till samverkan med SKB:s verksamhet i hamnområdet kommer också att tas tillvara. Kommunen och SKB ska även se över möjligheten till intresse från andra aktörer och potentiella medfinansierare.

Om Oskarshamns kommun väljs för slutförvaret kommer SKB att förskottera Vägverket en del av kostnaderna för att bygga ut väg 288 i Östhammar. Troligen sträckan Hov-Gimo under period 1, 2010-2015. Detta under förutsättning att det är praktiskt och legalt möjligt enligt Vägverkets regler. Vidare skall SKB och SKB:s ägare satsa på att utveckla Hargs hamn. Satsningarnas omfattning uppgår till ca 150 miljoner kronor under period 1.

Näringslivsutveckling

Vattenfall har idag ett bolag som heter Vattenfall Inlandskraft AB. Företaget arbetar med företagsutveckling i 20 kommuner i Norrlands inland, företrädesvis där Vattenfall bedriver verksamhet. Bolaget arbetar bland annat med rådgivning till företag, bistår med kontakter för affärsutveckling och kan lämna borgen för lån till företag. Inlandskrafts verksamhet är mycket uppskattad i de berörda kommunerna.

SKB och SKB:s ägare avser att etablera en motsvarighet till Inlandskraft i Östhammars och Oskarshamns kommuner – SKB-Kraft. SKB och SKB:s ägare ska därvid samverka med de lokala aktörerna. Konceptet omfattar bland annat företagsrådgivning, borgensåtaganden, kontakter med SKB och SKB:s ägare för affärsutveckling m m. SKB-Kraft föreslås kunna utställa borgensåtaganden om maximalt 50 miljoner kronor. Verksamheten ska startas senast den 1 juli 2009 i respektive kommun. Verksamheten skall drivas till år 2015 och då utvärderas. Oskarshamns och Östhammars kommuner kommer att erbjudas var sin styrelseplats i bolaget.

Spin Off

SKB och SKB:s ägare avser att aktivt bidra till att skapa förutsättningar för att nya företag, produkter och andra nyttigheter kan emanera från arbetet med att utveckla slutförvarssystemet. I praktiken innebär detta att SKB och SKB:s ägare på olika sätt kommer att bidra

i arbetet att skapa spin off-effekter från de olika verksamheterna. Ett särskilt program skall inrättas för detta ändamål i samverkan med de innovationssystem som finns i kommunerna.

I programmet för Spin Off ingår att SKB och SKB:s ägare aktivt ska samarbeta med de innovationssystem som finns i Oskarshamns och Östhammars kommuner och de omgivande regionerna. Detta kan omfatta t ex stöd till kommersialisering, finansiering, tekniskt bistånd och samarbeten.

En förstudie kring detta har genomförts i samarbete med Uppsala Innovation Center i Uppsala och Nova Högskolecentrum i Oskarshamn. SKB avser att initiera denna mervärdesinsats under 2010.

Satsningen på program för Spin Off görs i första hand under period 1, 2010-2015, i båda kommunerna oavsett var slutförvaret lokaliseras.

Utbildning och kompetensutveckling

SKB och SKB:s ägare är villiga att aktivt bidra till att upprätta eller utveckla utbildningar i kommunerna som möjliggör en bättre tillgång på arbetskraft inom den energitekniska sektorn. I första hand kan det handla om gymnasiala eller postgymnasiala utbildningar inom t ex drift och underhåll men också generell utbildning i företagsamhet (entreprenörskap) i hela skolsystemet (t ex OK-Center). Ytterligare ett exempel är det stöd till skolledare som Rektorsakademien utgör och där SKB:s och SKB:s ägares insatser kan inriktas mot Kommunerna.

Specifika exempel för Oskarshamn är att förstärka de energirelaterade programmen på Oscarsgymnasiet och att Nova Högskolecentrum själva och i samverkan med KSU får resurser att utveckla utbildningar gentemot kraftindustrin. Ytterligare exempel för Oskarshamn kan vara att utreda förutsättningarna för teknikcollege med såväl högskoleförberedande studier som studier på högskolenivå.

För Östhammar föreslås, i linje med den förstudie som genomförts, att en arbetsgrupp inrättas tillsammans med Östhammars kommun, Regionförbundet i Uppsala län och näringslivet för att utreda förutsättningarna och formerna för att utveckla Forsmarks skola, Bruksgymnasiet, Wilhelm Haglunds gymnasium och ett Teknikcollege i Östhammars kommun.

Realiseringen av satsningar görs i båda kommunerna under period 1, 2010-2015, oavsett lokaliseringen av slutförvaret. Den kommun dit slutförvaret inte lokaliseras får en större andel av resurserna.

Breddning av arbetsmarknaden

Både Östhammars och Oskarshamns kommuner har idag en arbetsmarknad som är präglad av traditionellt manliga arbetstillfällen inom industri och tillverkning. Inte minst av framtida rekryteringsskäl är båda kommunerna i behov av en breddad arbetsmarknad så att båda parter

i en familj kan beredas arbete. Detta är viktigt för alla verksamheter i kommunerna, inklusive SKB:s och SKB:s ägares verksamheter.

Under perioden från 2010 och framåt avses åtgärder tas fram för hur arbetsmarknaden kan breddas. Det kan t ex handla om att attrahera företag att etablera sig, lokaliseringar av verksamheter från SKB och SKB:s ägare eller andra typer av insatser. (Exempel på detta kan vara att undersöka förutsättningarna hos lokala företag att t ex tillverka insatsprodukter för vindkraftverk.) Ett särskilt prioriterat område är utveckling av tjänstesektorn, t ex en utökad arbetsmarknad för kvinnor med högre utbildning.

Denna fråga kommer att utredas under period 1, 2010-2015 och den kommun dit slutförvaret inte lokaliseras kommer att prioriteras.

Vidareutveckling av SKB:s laboratorier i Oskarshamn

SKB avser att vidareutveckla verksamheten vid sina fullskaliga laboratorier i Oskarshamn. Möjligheterna att exportera kunskapen kring SKB:s system för slutförvar anses vara goda och laboratorierna är viktiga anläggningar för att forska kring och demonstrera systemet. Vidare finns andra utvecklingsmöjligheter för Äspö och Kapsellaboratoriet genom att bredda verksamheten och möjliggöra bredare forskning inom bl a materialteknik, svetsteknik och kemi.

Inom ramen för det samarbetsavtal som nyligen tecknats mellan SKB och Oskarshamns kommun (2007-04-12), och där samarbetet redan utvecklats mycket positivt, bereds Nova FoU möjligheter att nyttja SKB:s anläggningar för forskning och utveckling..

SKB avser att genom SKB IC vidareutveckla möjligheten att exportera kompetens knuten till slutförvarsteknik. Kompetensen omfattar både kunnande inom det tekniska såväl som det socioekonomiska och beteendevetenskapliga området. När det gäller det socioekonomiska och beteendevetenskapliga området finns viktig kunskap samlad lokalt, främst inom LKO-projektets ramar. För att uppnå bästa möjliga resultat förutsätts samverkan ske mellan SKB och sådana lokala aktörer som Nova och LKO-projektet.

Satsningar kring detta kommer troligen att påbörjas under period 1, 2010-2015, beroende på SKB:s möjligheter att prioritera detta givet utvecklingen av annan central verksamhet.

Huvudkontorsfunktioner

SKB har för avsikt att flytta en betydande del av verksamheten vid huvudkontoret till den kommun där slutförvaret byggs. Detta avses ske under mitten av 2010-talet när slutförvaret har börjat byggas. Flytten av funktioner vid huvudkontoret kommer att ske successivt för att bibehålla kompetens och kontinuitet inom organisationen. Hänsyn kommer att tas till möjligheten att rekrytera kompetent arbetskraft i kommunerna. SKB:s bedömning är att det kommer att beröra ca 90 tjänster.

Om organisatoriska möjligheter föreligger kan SKB redan under period 1 lokalisera vissa tjänster till någon av eller båda kommunerna.

Kapselabrik

SKB avser att anlägga en sammansättningsanläggning för kopparkapslar. Kapselabriken kommer enligt planeringen att ha 25 anställda och investeringen uppgår till ca 200 miljoner kronor. Anläggningen kommer att drivas lika länge som Clab och inkapslingsanläggningen, dvs ca 50 år. Kapselabriken avses etableras i antingen Oskarshamns eller Östhammars kommun.

Planeringen av etableringen pågår och anläggningen avses att projekteras och byggas 2015-2020.

Energiproduktion

Parterna har diskuterat hur Östhammars och Oskarshamns kommuner kan beredas medel för framtida behov och verksamhet som är viktig för kommunerna. Förutsättningarna för att generera dessa medel genom bland annat energiproduktionsanläggningar i kommunerna eller på annat lämpligt sätt ska utredas.

Intäkterna till kommunerna kommer att vara aktuella efter period 1, 2015 dvs efter beslut i kommunerna.

Särskilda satsningar inom energiområdet

Ett potentiellt mervärdesområde som kommer att bearbetas vidare inom ramen för den avtalade organisationen, eller genom SKB-Krafts verksamhet, gäller teknikutveckling eller demonstrationsprojekt kopplade till hållbar energi- och miljöteknik. Inriktningen är att tillsammans med samarbetsparters inom respektive kommun, såsom Nova Högskolecentrum och STUNS/UIC, identifiera tänkbara satsningar och klarställa förutsättningar för genomförande och tillkommande finansiering, t ex från Energimyndigheten, forskningsfinansiärer, EU, industriella samarbetsparters med flera.

Vilka satsningar som kan göras kommer att utredas under period 1, 2010-2015, för båda kommunerna oavsett slutförvarets lokalisering. Den kommun som inte får slutförvaret kommer dock att prioriteras.

Ersättning till Kommunerna för medverkan i mervärdesinsatsernas planering och genomförande

För att Östhammars och Oskarshamns kommuner skall kunna upprätthålla en organisation som kan medverka i mervärdesprocessen och bidra i arbetet med att realisera mervärdesinsatserna avser SKB att erlægga en och en halv miljon kronor per kommun och år under en tioårsperiod med början 2010. Beloppet avses inräknas i de samlade mervärdena.

Frågor kring ytterligare mervärden kan väckas av såväl SKB, SKB:s ägare som Kommunerna.